

Thema Eet smakelijk!

Cursus een, week tien

Josée Coenen en Ans Drubbel

d.d. oktober 2016 (derde versie)

Cursus een, week tien

Zie de inleiding voor onze uitgangspunten en achtergronden

Wat en hoe **Eet smakelijk!** MN-n module 7 **Feest** HZS, onderwerp 8 **Eten**

leerstof			materiaal	
pragmatiek	taalfuncties en gesprekconventies	1 liedje 2 voorkeur en afkeer uitspreken	1 cd 2, VHEZ les 10, TB blz. 59 2 PB 1, blz. 58-61, TB blz. 61-62 zie onder MN-n dag 2, blz. 123, MN-n dag 5, blz. 134	
woordenschat: inhoudswoord	themawoorden: 1 znw., 2 ww. 3 bijv.nw.		1 PB 1, blz. 58-61 HZS oef. 1-3 2 PB, praatplaat 10, blz. 62-63 HZS oef. 9-10 3 HZS oef.17	achtergrondkleuren gebruiken bij afbeeldingen (ZIS)
woordenschat: functiewoord	1 lidw: (<i>een, de, 't</i>) 2 bijw. van plaats en richting: <i>boven, beneden, omhoog, omlaag</i> 3 voorzetsel: <i>met</i> 4 voorzetsel van plaats: <i>naast, in</i> 5 voegwoord: <i>en</i> 6 voegwoord: <i>of</i> 7 bijwoord: <i>niet</i>		1 2 HSZ oef.18, ZIS, blz. 45 e.v. zie onder 3 zie onder 4 HZS oef. 8 5 HZS oef. 14-15 zie onder 6 zie onder 7 zie onder	1 vingers gebruiken (ZIS) -het-woorden (-voorwerpen) stickeren, ook in HZS
klankleer	klanken	1 /ui/ /ə/ 2 klankreis	1 zie onder ZMN blz. 15 en 16 2 zie onder	
vormleer	1 znw. meervoud: -s 2 bijv.nw.-(on)verbogen		1 zie onder 2 zie onder	
zinsbouw	1 zinnen maken (drie, vier zinsdelen) 2 zinnen maken (bijv.nw.) 3 zinsdeel met <i>niet</i>		1 ZIS blz.37 e.v. , DBK 105 e.v. zie onder 3 ZIS blz. 132 e.v., DBK blz. 90 3 DBK, blz.111 zie onder	1, 2, 3 strookjes en /of kubussen (ZIS, DBK)

Cursus een, week tien

Zie de inleiding voor onze uitgangspunten en achtergronden

Weekrooster cursus een, week tien

dag een	dag twee	dag drie	dag vier	dag vijf
luisterliedje <i>Ga je mee naar huis?</i>	luisterliedje <i>Ga je mee naar huis?</i>	luisterliedje <i>Ga je mee naar huis?</i>	luisterliedje <i>Ga je mee naar huis?</i>	luisterliedje <i>Ga je mee naar huis?</i>
woordenschat-IHW . znw. . ww	woordenschat-IHW . znw. . <u>ww.</u>	woordenschat-IHW . znw. . <u>ww.</u> . <u>bijv nw.</u>	woordenschat-IHW . znw.	woordenschat-IHW . znw.
woordenschat-FW . lidw. . bijw. van plaats en richting: <i>boven, beneden, omhoog, omlaag</i>	woordenschat-FW . lidw. . voegwoord: <i>en</i> . voorzetsel: <i>naast, in</i> . voegwoord: <i>of</i>	woordenschat-FW . lidw. .	woordenschat- FW . lidw. . voorzetsel <i>met</i>	woordenschat-FW . lidw. . bijw. <i>niet</i>
pragmatiek . dialoog	pragmatiek . dialoog	pragmatiek . dialoog	pragmatiek . dialoog	pragmatiek . dialoog . zoekspel
klankleer . klank /ui/	klankleer . klank /ui/	klankleer . klank /ə/	klankleer . klank /ə/	klankleer . klanken /ui/, /ə/ . klankreis
vormleer	vormleer	vormleer znw. nw. mv. :-s	vormleer	vormleer
zinsbouw . zinnen maken (bep. van plaats)	zinsbouw . zinnen maken (<i>of</i>)	zinsbouw . zinnen maken (bijv. n.w.)	zinsbouw . zinnen maken (<i>met</i>)	zinsbouw . zinnen maken (<i>niet</i>)

Gebruikte verwijzingen¹

MN-n = *Mondeling Nederlands nieuw*

HZS = *Horen zien en schrijven*

PB 1, PB 2 = Praatboek 1 en Praatboek 2 van *Van horen en zeggen*² + **cd's**

TB = Tekstboek *Van horen en zeggen*, met tekst liedjes en dialogen

DBK = *De bovenkamer*, opzoekboek en strookjes

DBK- H = *De bovenkamer*, Handleiding, cd- Werkbl= Werkblad

BWB = *Beeldwoordenboek*

VHEZ = *Van horen en zeggen*

WIP = *Woorden in prenten*, deel 1 en deel 1 (+cd's)

ZIS = *Zien is snappen* (+cd)

ZMN = *Zeg maar na*, uitspraakcahier bij *Horen zien en schrijven*

Spreekwb = Van Dale Junior uitdrukkingenboek. Wim Daniels (2001), Utrecht: Van Dale Lexicografie; Amsterdam: Uitgeverij Piramide.

¹ Zie de inleiding voor de precieze literatuurverwijzing.

² De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

Liedje dag een t/m dag vijf

Benodigdheden

- VHEZ, cd 2, luisterliedje thema 10 *Ga je mee naar huis?*
- Tekstboek, blz. 59

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'We luisteren vandaag naar het liedje *Ga je mee naar huis?*'

Woordenschat Inhoudswoorden dag een t/m dag vijf

Zelfstandige naamwoorden

Benodigdheden

- HZS oef. 1-2
- HZS (groep 8-12 jaar) oef. 3

Woordenschat – extra

Zelfstandige naamwoorden

- Bij de woorden uit de oefeningen van *Horen Zien en Schrijven* kunt u eenvoudig een voorzeg- en nazegoefening toevoegen (=stap drie uit de Nt2-didactiek).
(Instructiezin): 'Zeg maar na (woord). '

- Sticker u de afbeeldingen van het-woorden in HZS:

Woordenschat Inhoudswoorden dag een – dag drie

Werkwoorden

Benodigdheden

- HZS oef. 9-10
- HZS (groep 8-12 jaar) oef. 11
- Praatboek 1, praatplaat VHEZ, thema 10 *Aan tafel*

Hoe aan te bieden?

- LK wijst de afbeelding op de praatplaat aan en noemt het werkwoord (max. vijf werkwoorden per keer).

(Doel) 'Je leert nu werkwoorden '.

(Instructiezin) 'Kijk goed. Dit heet (werkwoord).'

eten drinken proeven

blazen snijden slurpen

(groep 8-12 jaar) tong uitsteken overgeven

- LK vraagt aan leerling: 'Wijs aan (werkwoord).'
- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (werkwoord).'

Hoe te oefenen?

- **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen wijzen om de beurt een handeling aan en benoemen die.
- **Uitbeelden** (in viertallen) Een leerling beeldt een handeling uit: de anderen benoemen die.

Woordenschat Inhoudswoorden dag drie

Bijvoeglijk naamwoord

Benodigdheden

- HZS oef. 17

Woordenschat-Functiewoorden dag een

Bijwoorden van plaats: *boven, beneden* (herhaling)

Benodigdheden

- HZS oef. 18
- ZIS blz. 45 e.v.
- paarse strookjes

- poppenhuis
- groep 8-12 jaar: geel en bruin en rode en paarse strookjes
- groep 8-12 jaar: DBK, blz. 70 (en vertaling in hun eigen taal)

foto: Roel Burgler

Hoe aan te bieden? groep 4-7 jaar

(Doel) 'Je leert een vraag met *waar?* en je leert zeggen *boven* en *beneden*.'

(Instructiezin) 'Ik vraag *Waar slaapt het popje?* Jij zegt: *boven*. ' (Afhankelijk van de situatie in het poppenhuis.)

Hoe te oefenen?

- Groep 6-7 jaar **Tweetal Coach** (in tweetallen) Leerlingen hebben elk een paars strookje. Om de beurt wijzen ze iets aan (in het poppenhuis of in de klas) en stellen de vraag *Waar zie je...?*: De ander antwoordt met *boven* of *beneden* en legt het paarse strookje neer. Doet u het eerst zelf voor. De woorden voor de voorwerpen moeten de kinderen kennen.
- Groep 8-12 jaar **TweetalCoach** (in tweetallen) Leerling A maakt een zin met geel/bruin-rood-paars. (*Ik slaap boven, Ik woon boven.*) Is het goed? Dan complimenteert leerling B leerling A. Is het fout? dan zegt leerling B de juiste zin. Daarna ruilen ze.
Doet u het eerst voor.

Woordenschat-Functiewoorden dag een

Bijwoorden van richting: *omhoog, omlaag*

Benodigdheden

- bijlage een
- paarse strookjes
- vertaling in de eigen taal van *omhoog* en *omlaag*

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert de woorden *omhoog* en *omlaag*.'

Hoe te oefenen?

- **Groep 4-6 jaar:** 'Kleur de dingen die *naar boven* wijzen.' Of: 'Zet een rondje om de dingen die naar boven wijzen.' Doet u het eerst voor.
- **PingPong** (in tweetallen) U geeft één werkblad aan een tweetal. 'Wijs aan en zeg: *naar boven* of *naar beneden*.' Of: '*omlaag/omhoog*.' Om de beurt wijzen ze iets aan en benoemen de richting. Doet u het eerst voor.

Woordenschat-functiewoorden dag twee

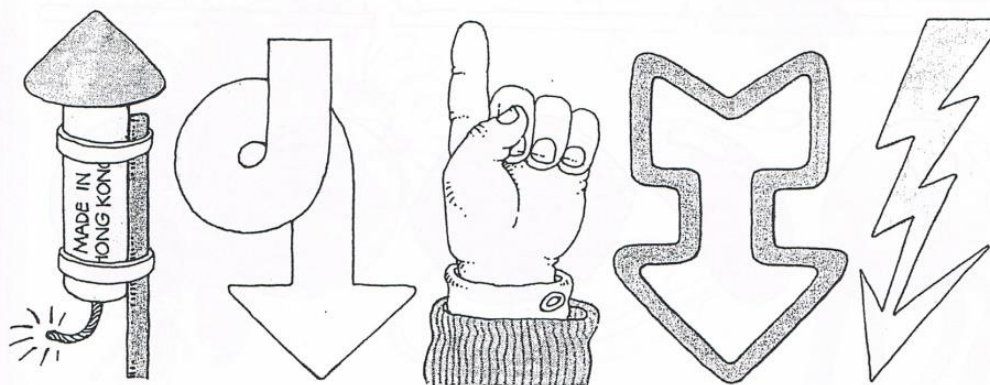
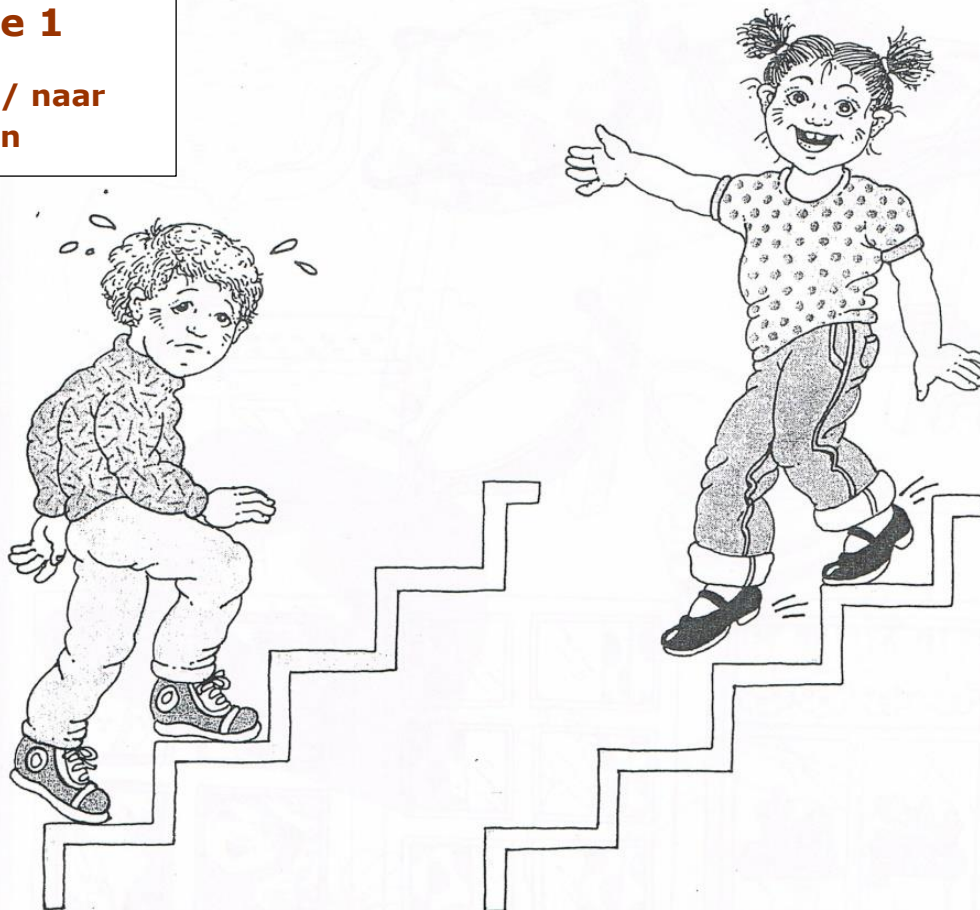
Bijwoorden van plaats: *naast, in*

Benodigdheden

- HZS oef. 8

Bijlage 1

omlaag/ naar
beneden

d p k g h

28

Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 1, blz.28

Woordenschat-functiewoorden dag twee

Voegwoord *en*

Benodigdheden

- HZS oef. 14 en 15
- bijlage twee
- groep 8-12 jaar

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert woorden die 'vrienden' zijn.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

- U wijst de afbeeldingen aan en u benoemt deze: 'de vaas en de bloemen, de tafel en de stoel, kop en schotel, stoffer en blik (let op: geen lidwoord), de pot en de deksel.'
- U wijst nog een keer op de afbeeldingen in paren, en zegt: 'Zeg maar na.'

Hoe te oefenen?

- **Groep 4-6 jaar:** Leerlingen hebben elk een potlood. 'Trek een lijn tussen ...(u noemt de paren op.)'
- Beide groepen: U wijst nog een keer op de afbeeldingen in paren, en zegt: 'Zeg maar na.'
- Beide groepen: **TweetalCoach** Om de beurt noemt een leerling een woordpaar op. Is het goed? Dan geeft de ander een compliment en neemt de beurt. Is het fout? Dan corrigeert de ander en geeft het juiste antwoord. Doet u het eerst voor.

Bijlage 2

Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek een, blz. 26

Pragmatiek DIALOG dag een t/m dag vijf

Benodigdheden

- VHEZ, Praatboek 1, blz. 58-61
- cd 2 VHEZ 1, 10
- MN-n, dag 2, blz. 123
- MN-n, dag 5 blz. 134

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag iets horen en zeggen.'

(Instructiezin) 'Luister maar.'

- ① Moeder : Houden jullie van pannenkoeken? [gebaar]
Onno : Ja, lekker. [gebaar]
- ② Onno : Hou jij van pannenkoeken?
Insu : Ik weet het niet.
Onno : Heb je ze wel eens gegeten?
Insu : Nee, nog nooit.
Onno : Help je mee bakken?
Insu : Ja goed. Wat moet ik doen?
- ③ Onno : In deze kom doen we eerst wat meel, dan melk en eieren en een beetje zout. [gebaar]
- ④ Insu : Zal ik roeren? [gebaar]
Onno : Ja, roer maar met deze lepel. [gebaar]
Ik zal het vuur aansteken. [gebaar]
- ⑤ Onno : Zo, nu de boter in de pan. [gebaar]
Insu : Zal ik het beslag in de pan doen?
Onno : Ja, doe het maar met die lepel. [gebaar]

- ⑥ Rob : Mmmm, ik krijg honger, zeg! [gebaar]
Wordt hij al bruin?
- ⑦ Onno : Ik zal eens aan de onderkant kijken. [gebaar]
Insu : Hier heb je een mes. [gebaar]
Onno : Ja, we moeten hem omdraaien.
Insu : Ja, vlug, anders wordt hij zwart.
- ⑧ Onno : Waar is je bord?
Rob : Hier. [gebaar]
- ⑨ Rob : Wat wil je erop? Suiker of stroop? [gebaar]
Insu : Stroop, dat is vast lekker.
- ⑩ Onno : Wil je een mes en een vork? [gebaar]
Insu : Nee, ik rol hem op. [gebaar]
- ⑪ Rob : Eet je hem met je handen?
Dan doe ik het ook.
- ⑫ Onno : Heb je hem al op?
Insu : Ja, heb je er nog één? [gebaar]

Hoe te oefenen?

- beide groepen: 2x klassikaal laten luisteren en aanwijzen (eventueel al meezeggen de makkelijke zinnen (de uitingen van Insu bij foto 1, 2 en 4 zijn makkelijk; de uiting van Rob bij foto 8 is makkelijk.)
- groep 8-12 jaar: individueel cd 2, les 10 beluisteren met Praatboek 1.

Pragmatiek DIALOG dag vier

Benodigdheden

- als dag drie
- Tekstboek, blz. 61-62, voor het zoekspel
- tablet/mobiel

Hoe te oefenen?

- spelen van de dialoog (in tweetallen (LK-LL) om de beurt).
- opnemen op mobiel of tablet/ipad.
- samen bekijken, beluisteren en LK corrigeert (let speciaal op vraagzinintonatie)

Eventueel: nieuwe opname maken.

Pragmatiek DIALOG dag vijf

Benodigdheden

- als dag vier
- tablet/mobiel

Hoe te oefenen?

- spelen van de dialoog (in tweetallen (LK-LL) om de beurt).
- opnemen op mobiel of tablet/ipad.
- samen bekijken, beluisteren en LK corrigeert (let speciaal op de vraagzinintonatie)

Eventueel: nieuwe opname maken.

KLANKEN dag een

Benodigdheden

- spiegels: voor elke leerling een
- roze klank /ui/(ZIS) en symbolen voor luisteren en spreken (ZIS)
- plus voor groep 8-12 jaar de **zwarte** letters en symbolen voor lezen en schrijven (ZIS)
- afbeelding van woord uit leesmethode met /ui/ (bijv. muis)

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag de klank /ui/ verstaan en de /ui/ zeggen.'

- Wijs op uw veranderende mond- deze begint met de/u/ van bus of de klinker uit het leenwoord 'freule' + de/uu/- en spreek de /ui/ enkele malen overdreven uit: 'ui/. De **eerste** klank van de week is de /ui/: de /ui/ van (muis).' Let op: dit is de moeilijkste klinker om uit te spreken.
- Dan hangt u op een groot vel waar reeds de symbolen voor spreken en luisteren zijn opgeplakt, een plaatje van de muis op met het symbool in het roze voor de klank: 'De /ui/ van muis. Je hoort een /ui/ en je zegt een /ui/.'

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Ga staan als je (muis) (Huib) (ui) hoort.'

- 1 Stijgen/ Dalen** (muis): **muis**, beer, rok, **muis**, **muis**, raam, mes, boek, **muis**, deur, **muis**, vis.
- 2 Stijgen/ Dalen** (Huib): **Huib**, Daan, Joep, **Huib**, Joost, Piet, Mees, **Huib**, Stef, **Huib**, **Huib** (of namen van leerlingen).
- 3 Stijgen/ Dalen** /ui/: /**ui**/, /ie/, /aa/, /ee/, /**ui**/, /oe/, /e/, /**ui**/, **ui**/, /uu/.

Hoe te oefenen?

(LK zegt klank of woord, LL kijken in spiegel, LK corrigeert de mondstand.)

(Instructiezin) 'Zeg maar na.'

- 1** /ui/, /ui/, /ui/, /ui/, /ui/, /ui/.
- 2** muis, buik, huis, tuin, huilen, suiker.

KLANKEN dag twee

Benodigdheden

- als dag een)
- afbeelding klankversje VHEZ Werkboek 2, blz. 19 (zie bijlage 3)
- Groep 8-12: *Zeg maar na*, blz. 15 /ui/ -woorden

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag de klank /ui/ verstaan en de /ui/ zeggen.'

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Ga staan als je (muis) (ui) hoort.'

1 Stijgen/ Dalen (muis): kip, **muis**, raam, thee, dak, **muis**, doos, **muis**, **muis**, kind, vier, **muis**.

2 Stijgen/ Dalen /ui/: /**ui**/, /ie/, /aa/, /**ui**/, /u/, /oo/, /uu/, /**ui**/, /**ui**/.

Hoe te oefenen?

(LK zegt woord of (regel van) klankversje, LL kijken in spiegel, LK corrigeert de mondstand.)

(Instructiezin) 'Zeg maar na.'

1 muis, uit, ruit, tuin, thuis, bruin, fruit, suiker, buiten, vuist, speeltuin.

2 Klankversje /ui/: *Torentje, torentje bussekruit,
wat hangt eruit,
een gouden fluit,
een gouden fluit met knopen.
Torentje is gebroken.*

3 groep 4-7 jaar : 'Kleur *de fluit*, *de vuist* en *de buik* (uit: Torentje, torentje bussekruit).'

4 Individueel Groep 8-12 jaar: /ui/-woorden uit *Zeg maar na*.

Verder verloop

- Laat leerlingen zelf woorden met de /ui/ verzamelen door specifiek te luisteren. Vraag elke dag: 'Heb je nog een woord met de /ui/ gehoord?'
- Verzamel voorwerpen, afbeeldingen en zet/plak deze bij de klanktafel/ op het klankvel=klassikaal/in het klankschrift = individueel.

Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 2, blz. 19

KLANKEN dag drie

Benodigdheden

- spiegels: voor elke leerling een
- roze uitdraai van klank /ə/ (ZIS); en ook **zwarte letters** (**e**, **ee** en nog later: **i** en **ij**) voor groep 8-12 jaar (ZIS)
- symbolen voor luisteren en spreken en voor groep 8-12: voor lezen en luisteren (ZIS)
- afbeelding van woord uit leesmethode met /ə/ (bijv. lepel)

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag de klank /ə/ verstaan en de /ə/ zeggen.'

- Wijs op uw mondstand - er gebeurt niets! - en spreek de /ə/ enkele malen overdreven uit: /ə/. De **tweede** klank van de week is de /ə/; de /ə/ van *de* of (lepel). Let op: de /ə/ is niet moeilijk te maken, maar is moeilijk te verstaan.
- Dan hangt u op een groot vel waar reeds de symbolen voor spreken en luisteren zijn opgeplakt, een plaatje van bed met het symbool in het /ə/ roze voor de klank: 'De /ə/ van *lepel*. Je hoort een /ə/ en je zegt een /ə/.'

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Ga staan als je (lepel) (Jeroen) hoort.'

1 Stijgen/ Dalen (lepel): **lepel**, vork, **lepel**, vis, thee, **lepel**, **lepel**, bed, mat, **lepel**,
nee, raam, **lepel**.

2 Stijgen/ Dalen (Jeroen): Mirjam, **Jeroen**, **Jeroen**, Simon, Bo, **Jeroen**, Sonja,
José, **Jeroen**, **Jeroen**, Hanna, (of namen van leerlingen).

Hoe te oefenen?

(LK zegt woord, LL kijken in spiegel, LK corrigeert de mondstand.)

(Instructiezin) 'Zeg maar na.'

1 lepel, tafel, keuken, vogel, water, beker, voedsel.

Klanken dag vier

Benodigdheden

- als dag drie
- *Zeg maar na*, blz. 16 /ə/-woorden

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag de klank /ə/ verstaan en de /ə/ zeggen.'

Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Ga staan als je (beker) hoort.'

1 Stijgen/ Dalen (beker): **beker**, mes, **beker**, **beker**, bus, dag, **beker**, haar, **beker**.

Hoe te oefenen?

(LK zegt woord, LL kijken in spiegel, LK corrigeert mondstand.)

(Instructiezin) 'Zeg maar na.'

1 beker, keuken, moeder, boven, vogel, water, lepel, voedsel, emmer.

2 Individueel Groep 8-12: /ə/ -woorden uit *Zeg maar na*.

Verder verloop

- Laat leerlingen zelf woorden met de /ə/ verzamelen door specifiek te luisteren. Vraag elke dag: 'Heb je nog een woord met de /ə/ gehoord?'
- Verzamel voorwerpen, afbeeldingen en zet/plak deze bij de klanktafel/op het klankvel=klassikaal/in het klankschrift =individueel.

KLANKEN dag vijf

- Herhaal oefeningen voor de klank /ui/ of /ə/ voor leerlingen die hier nog moeite mee hebben.

KLANKEN dag vijf groep 8-12 jaar

Benodigheden

- roze klanken /ui/, /ie/, /oo/, /ə/ en /ee/ (ZIS); zwarte letters **ui, ie, oo, ee** en **e**
- symbool voor luisteren (ZIS)
- werkblad *klankreis door Europa*: voor elke leerling een: zie bijlage Klankreis.
- kleurpotloden
- landkaart van Europa

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert vandaag de klanken /ui/, /ie/, /oo/, /ee/ en /ə/ verstaan.'

(leerkracht) Schrijf de woordparen in twee verticale rijen op het bord. Schrijf er boven de woorden 'links' en 'rechts' en met pijlen naar links en naar rechts.

Links	Rechts
1 tuin	tien
2 boot	boter
3 luier	lui
4 beek	beker

- Geef de woorden 'links' en 'rechts' (met vertaling eigen taal).
- Deel het werkblad *klankreis door Europa* uit. Plus verschillende kleurpotloden. Bovenaan staan steden uit Europa. Leg uit dat je bij vier woorden naar rechts of naar links kan. Doe het een keer voor.

Hoe te oefenen?

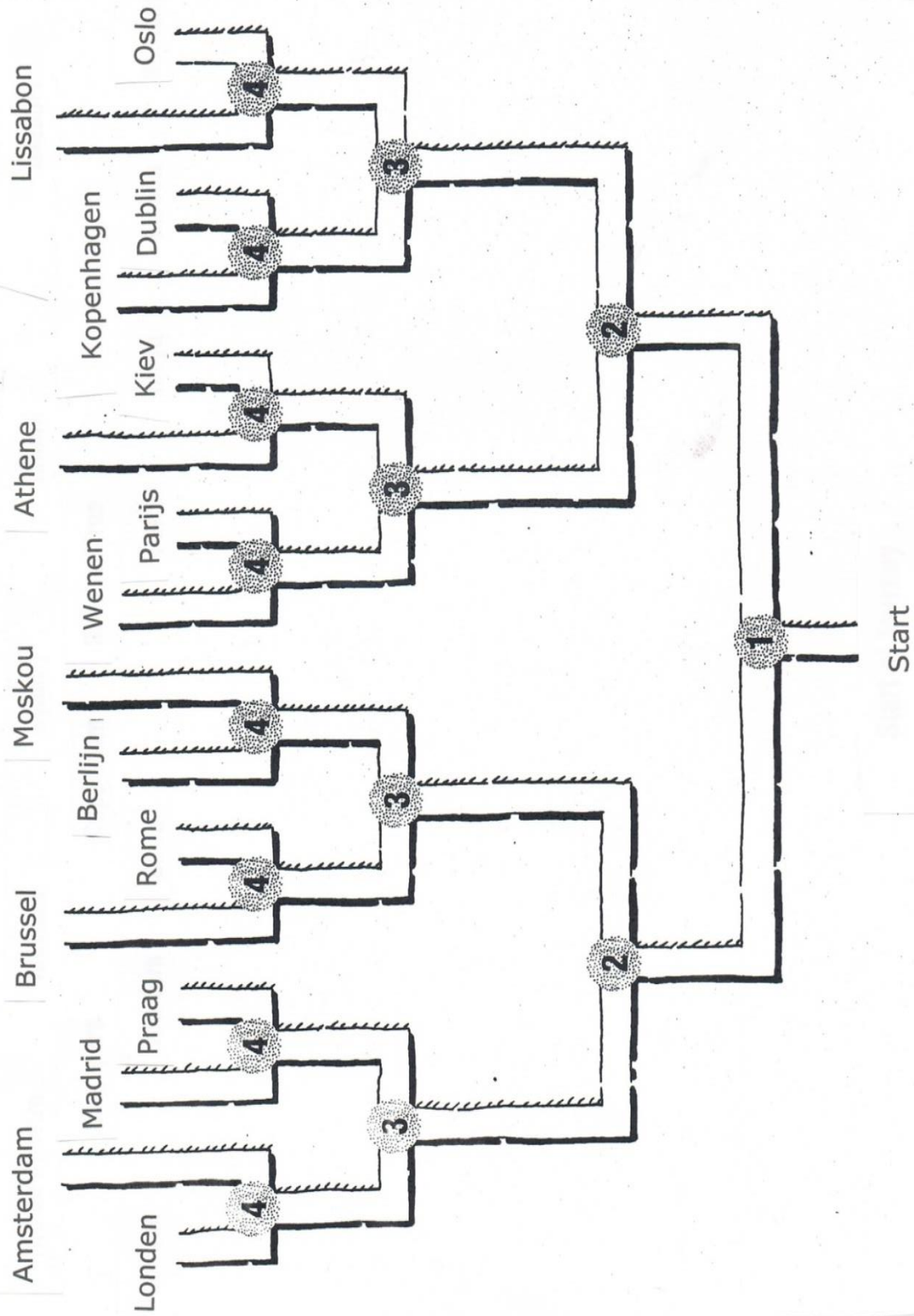
(Instructiezin) 'Neem een (rood) kleurpotlood. Ik zeg straks nummer een en (tuin). Dan ga je bij nummer een naar links. Ik zeg nummer twee en (boter) dan ga je bij nummer twee naar rechts. Ik zeg nummer drie en (lui) dan ga je naar rechts. Ik zeg nummer vier en (beker) en je komt uit bij (Moskou).'

1 links/ rechts U zegt vier bordwoorden uit elk paar één (bijvoorbeeld *tien, boter, luier, beek*). Bij elk woord moet de leerling kiezen of het een woord uit de linker rij is of uit de rechter rij. Vraag de leerlingen: 'Waar ben je?'

2 herhaal Kies weer vier bordwoorden, en de I een ander kleurpotlood en de II kiest weer rechts of links.

3 (voor leerlingen die kunnen lezen) Laat een leerling de woorden kiezen en de andere leerlingen 'reizen'. 'Waar ben je?' Is het goed? De leerling die de woorden gaf, geeft het aan.

Klankreis door Europa

From: Pronunciation Games by Mark Hancock © Cambridge University Press 1995

Vormleer dag drie

Zelfstandig naamwoord, meervoud:-s

Benodigdheden

- allerlei voorwerpen, minimaal twee dezelfde uit de woordenlijst:
- de leerlingen dienen de Nederlandse woorden voor de voorwerpen te kennen.
- voor groep 8-12 jaar: kaartjes met +/s/ (roze) en -s (zwart).
- DBK, blz. 13.

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert woorden voor meer dan één.'

(U legt een hoepel op tafel en legt één voorwerp buiten een hoepel. Hetzelfde doet u met andere voorwerpen, die allemaal +/s/ , -en krijgen (bijvoorbeeld *kopje*, *lepel*,).

foto: Roel Burgler

(**Let op:** Beter is een *houten* hoepel, voor een neutrale kleur.)

- U zegt nog een keer: 'Dit is één lepel'. Dan legt u drie lepels in het midden van de hoepel en zegt: 'Dit zijn drie lepels.'

Hoe te oefenen?

- groep 4-7 jaar. U zegt de woorden, eerst het enkelvoud, dan het meervoud en zegt: 'Zeg maar na'.
- U wijst op allerlei voorwerpen in de klas of buiten de klas die -s krijgen (tafel, venster, vogel): 'Ik zie één vogel en ik zie twee vogels. Ik zie één tafel en ik zie vijf tafels.'
- U vormt eerst tweetallen en doet de volgende oefeningen voor. 'Let op: Ik ben (leerling A) en ik doe zo. (U doet de oefening voor) 'Is het goed? (U knikt en wijst op Leerling B en zegt) 'goed.' Dan zegt u: Nu ben ik (leerling B) en ik zeg: (enzovoort). U eindigt met: 'Nu jullie'.
- groep 8-12 jaar **TweetalCoach**. Leerling A wijst een voorwerp buiten de hoepel en benoemt het voorwerp: 'één lepel (en wijst binnen de hoepel) twee of drie lepels.' Is het goed? Dan complimenteert de andere leerling en neemt de beurt.
- groep 8-12 jaar **Tweetal Coach**. In tweetallen. Laat de kinderen door de klas lopen en leerling A benoemt het enkelvoud: 'Dit is één (voorwerp)' en de ander zegt: 'En drie (meervoud).'

Zinsbouw dag een

Bijwoordelijke bepaling van richting: *naar boven, naar beneden*

Benodigdheden

- paarse strookjes

- poppenhuis
- groep 8-12 jaar: geel en bruin en rode en paarse strookjes.
- groep 8-12 jaar: DBK, blz. 70 (en vertaling in hun eigen taal)

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert een vraag met *waarnaartoe?* en je leert zeggen *naar boven* en *naar beneden*.'

(Instructiezin) 'Ik vraag *Waar gaat (het popje) naar toe?* Jij zegt: *naar boven* of *naar beneden*.' (Afhankelijk van de situatie in het poppenhuis of anderszins.) Enzovoort.

Hoe te oefenen?

- **Groep 6-7 jaar: Tweetal Coach** Leerlingen hebben elk een paars strookje met een pijl erop.
- Om de beurt wijzen ze iets aan (in het poppenhuis of in de klas) en voeren een handeling uit: *Waar gaat (x) naartoe?* De ander antwoordt met *naar boven* of *naar beneden* en legt het paarse strookje neer. Doet u het eerst zelf voor.
- **Groep 8-12 jaar TweetalCoach** (in tweetallen) Leerling A maakt een zin met geel/bruin-rood-bruin-paars. Is het goed? Dan complimenteert leerling B leerling A. Is het fout? dan zegt leerling B de juiste zin. Daarna ruilen ze. Doet u het eerst voor. (*Ik neem de trap naar boven, ik neem de lift naar beneden.*)

Zinsbouw dag twee

Zinnen maken met *of*

Benodigdheden

- bijlage vier
- (de leerlingen moeten de woorden van de afbeelding kennen)
- eventueel: concrete vruchten of iets anders eetbaars

Hoe aan te bieden?

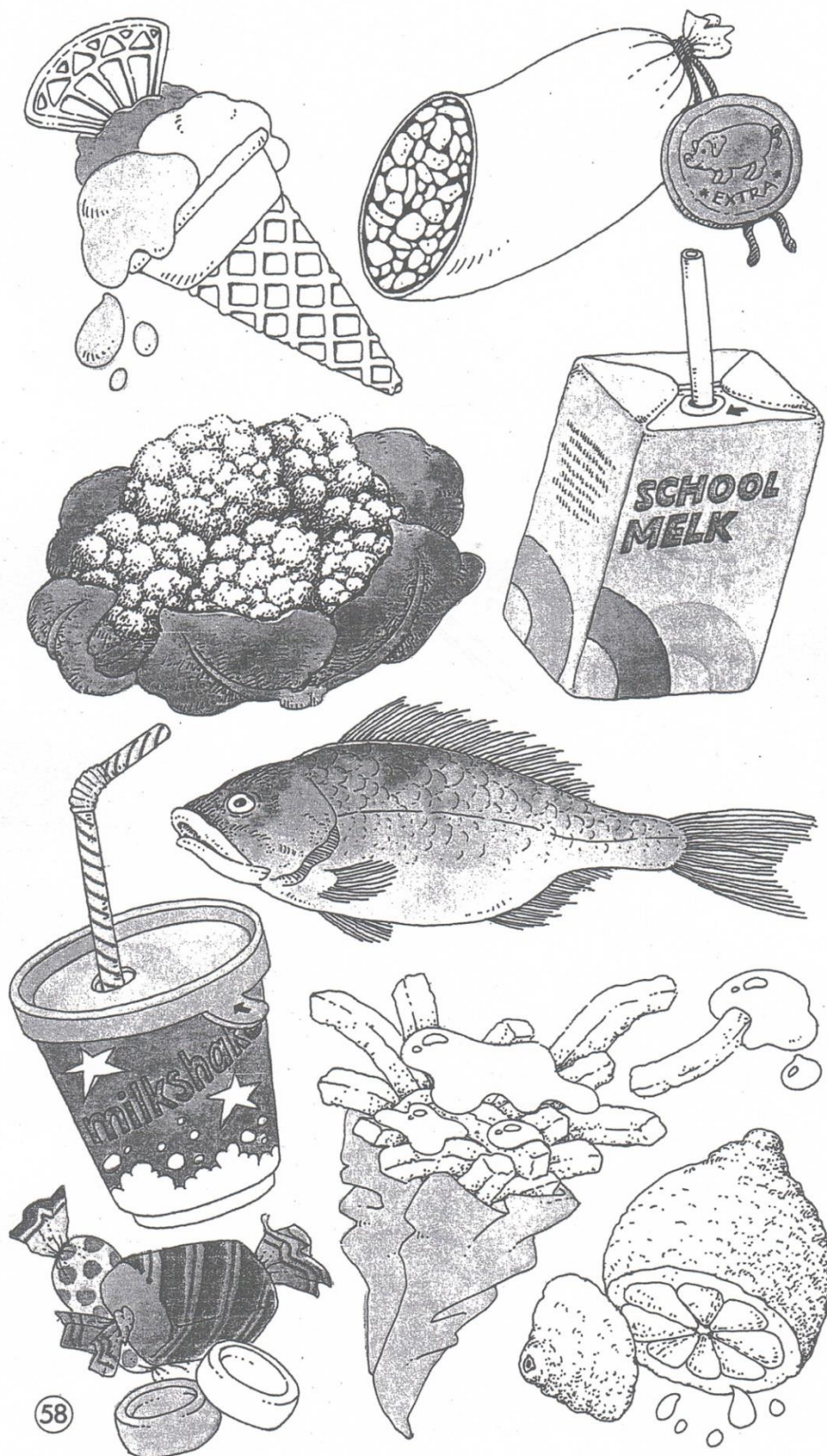
(doel) 'Je leert zinnen maken met *of*.'

(instructiezin): 'Ik vraag wat je lekker vindt.'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en vraagt: 'Wat vind je lekker? IJs of worst?' Wat vind je lekker: snoep of patat (friet)?'

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding van de bijlage en stellen de vragen aan elkaar.

Uit: *Van horen en zeggen*, blz. 58, Werkboek 1

Zinsbouw dag drie

Zinnen maken (drie, vier zinsdelen)

Benodigheden

- kubussen: geel, bruin, rood en groen (ZIS, DBK)
- groep 8-12 jaar: strookjes DBK: geel, bruin, rood en groen
- bijlage vier
- (De leerlingen moeten de woorden van de afbeelding kennen)
- concrete vruchten of iets anders eetbaars

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin.'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Ik (legt een gele kubus neer) vind (rode kubus) ijs (bruine kubus) lekker (groene kubus). Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en 'leggen' de zin en zeggen de zin.

Hoe aan te bieden? groep 8-12 jaar

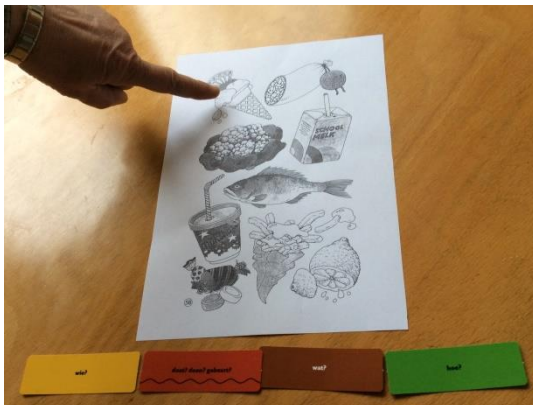
(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Ik (geel strookje) vind (rood strookje) ijs (bruin strookje) lekker (groen strookje). Nu maken jullie een zin met hoe?'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding van de bijlage en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed' en neemt de beurt. Is het niet goed? dan coacht de andere leerling en neemt vervolgens de beurt.

'Ik vind ijs lekker.'

Zinsbouw dag vier

Zinnen maken (*met*)

Benodigdheden

- kubussen: geel, bruin, rood en groen (ZIS, DBK)
- groep 8-12: strookjes DBK: geel, bruin, rood en groen.
- bijlage vijf (De leerlingen moeten de woorden van de afbeelding kennen)
- allerlei voorwerpen waarmee je iets kunt doen: schaar, plaksel, enzovoort.

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

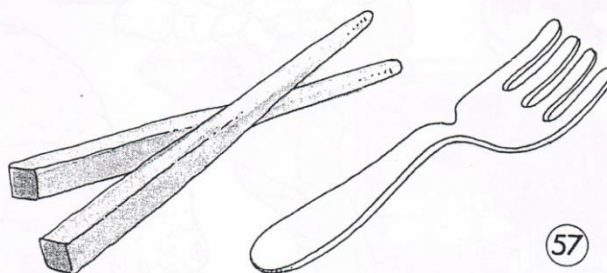
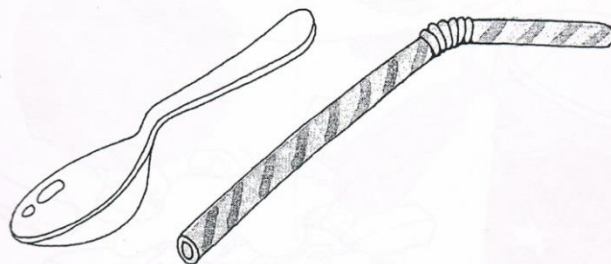
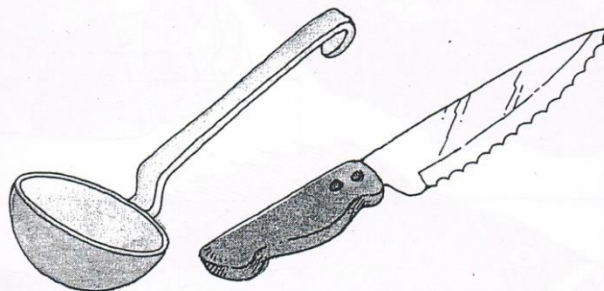
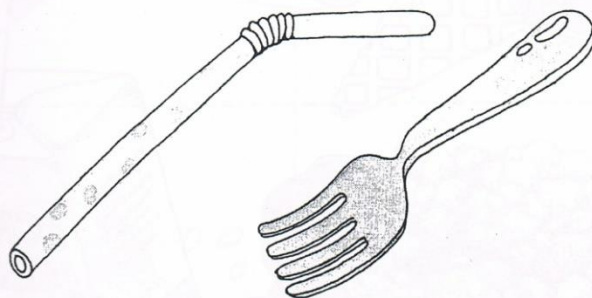
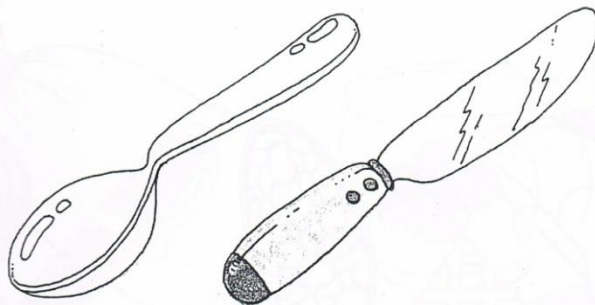
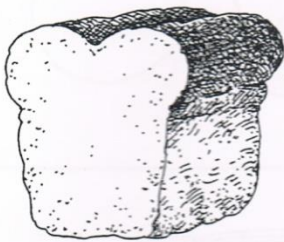
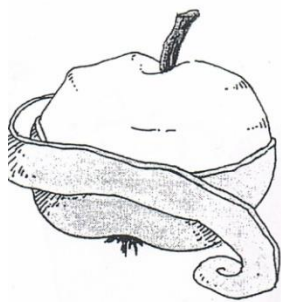
(instructiezin): 'Ik maak een zin met een groene kubus/ strookje *Hoe?*.'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Je (legt een gele kubus neer) snijd(rode kubus) een brood (bruine kubus) met een mes (groene kubus). Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en 'leggen' de zin en zeggen de zin.
- **groep 8 -12 jaar** U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Ik (geel strookje) snijd (rood strookje) brood (bruin strookje) met een mes (groen strookje). Nu maken jullie een zin met een groen strookje *Hoe?*'.
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **groep 4-7 jaar** U noemt nog een keer de namen van de eerste reeks op. Dan zegt u: 'Je schilt een appel met een (eventueel wacht u tot de leerlingen dit zeggen. Voor de allerkleinsten zegt u het woord.) Zet een rondje om mes.' Enzovoort
- **groep 8-12 jaar TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding van de bijlage vijf en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed' en neemt de beurt. Is het niet goed? dan coacht de andere leerling en neemt vervolgens de beurt.

Bijlage 5

57

Uit: *Van horen en zeggen*, Werkboek 1, blz. 57

Zinsbouw dag vijf

Zinnen maken met *niet*

Benodigdheden

- kubussen geel, rood, bruin, zwart (=voor *niet*) en groen
- groep 8-12: strookjes DBK: geel, bruin, rood en groen en *niet*
- bijlage vier
- (De leerlingen moeten de woorden van de afbeelding kennen)
- concrete vruchten of iets anders eetbaars

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *niet*.'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Ik (legt een gele kubus neer) vind (rode kubus) een milkshake (bruine kubus) niet (zwarte kubus) lekker (groene kubus). Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en 'leggen' de zin en zeggen de zin. Of de leerlingen bedenken zelf iets dat ze niet lekker vinden.

Hoe aan te bieden? groep 8-12 jaar

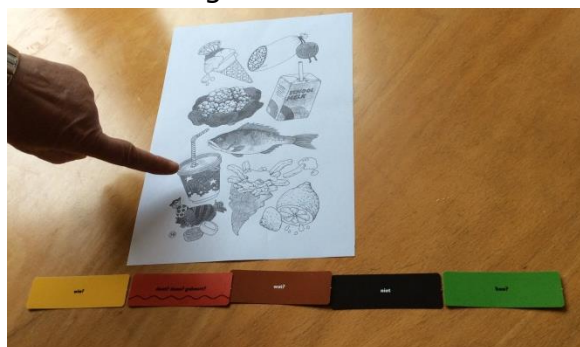
(doel) 'Je leert zinnen maken met *niet*.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *niet*.'

- U wijst op een afbeelding van de bijlage en zegt: 'Ik (geel strookje) vind (rood strookje) milkshake (bruin strookje) niet (strookje niet) lekker (groen strookje).' 'Nu maken jullie een zin met *niet*'.
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een afbeelding en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding van de bijlage en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. Is het goed? Dan zegt de andere leerling: 'goed' en neemt de beurt. Is het niet goed? dan coacht de andere leerling en neemt vervolgens de beurt.

'Ik vind een milkshake niet lekker.'